

Politico, 20 Ιουνίου 2022

Καθώς η Σουηδία προετοιμάζεται να φιλοξενήσει τη συνάντηση της Διεθνούς Συμμαχίας για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος (IHRA) [σ.σ. η σύνοδος ξεκίνησε στις 20 Ιουνίου 2022], αναρωτιέμαι καθημερινά για το πώς εξακολουθεί ακόμα να ακμάζει ο αντισημιτισμός, οκτώ περίπου δεκαετίες μετά τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Σκέφτομαι συχνά το συνεχιζόμενο αυτό αίνιγμα ως μέρος της δουλειάς μου, αλλά και σε προσωπικό επίπεδο, ως απόγονος επιζώντων του Ολοκαυτώματος.

Αυτό που μπορεί να μην είναι άμεσα προφανές είναι ότι ο σύγχρονος αντισημιτισμός θα πρέπει να ανησυχεί σοβαρά όχι μόνον τους Εβραίους, στους οποίους έχει αντίκτυπο και αφορά άμεσα, αλλά και εκείνους που βρίσκονται εκτός της εβραϊκής κοινότητας.

Παρά το γεγονός ότι ο αντισημιτισμός υποδηλώνει μίσος για τον εβραϊκό λαό, στην πραγματικότητα απειλεί όλες τις κοινωνίες και αποτελεί ένδειξη ευρύτερων προβλημάτων. Ως το «παλαιότερο μίσος» παγκοσμίως αποκαλύπτει τα προβλήματα κάθε κοινωνίας, και παρόλο που οι Εβραίοι πολύ συχνά είναι η πρώτη ομάδα που στοχοποιείται, δυστυχώς δεν είναι η τελευταία. Η ιστορία μάς έχει διδάξει επανειλημμένα ότι τα περιστατικά μίσους που αρχικά στοχεύουν τους Εβραίους, σύντομα επεκτείνονται και σε άλλες κοινωνικές ομάδες.

Ο αντισημιτισμός είναι η πιο παλαιά και πιο διαδεδομένη μορφή μίσους στον κόσμο. Ο Οργανισμός Ολοκαυτώματος της UNESCO ορίζει τον αντισημιτισμό ως «μίσος εναντίον των Εβραίων, είτε λόγω της θρησκείας τους είτε λόγω της φυλής τους». Ο αντισημιτισμός είναι «μίσος εναντίον των Εβραίων, είτε λόγω της θρησκείας τους είτε λόγω της φυλής τους». Ο αντισημιτισμός είναι «μίσος εναντίον των Εβραίων, είτε λόγω της θρησκείας τους είτε λόγω της φυλής τους».

Για παράδειγμα οι Εβραίοι βάλλονται επειδή είναι «καπιταλιστές» αλλά και «κομμουνιστές», επειδή είναι πλούσιοι, αλλά και φτωχοί, επειδή είναι κοσμοπολίτες, αλλά και εσωστρεφείς. Κατηγορούνται ότι κυβερνούν τον κόσμο, κάποιες φορές μέσω ατόμων που επηρεάζουν, και υπογείως ελέγχουν τα ΜΜΕ, τις κυβερνήσεις και τις οικονομίες.

Όμως, όσο ο αντισημιτισμός τοποθετεί «τους Εβραίους» στο επίκεντρο όλων των κακών στον κόσμο, η αντισημιτική ρητορική δεν έχει να κάνει με τους Εβραίους.

Αμέσως μετά την απελευθέρωση του Παρισιού από τους Ναζί, ο Γάλλος φιλόσοφος Jean-Paul Sartre έγραψε ότι ο αντισημίτης είναι «ένας άνθρωπος που φοβάται».

Φοβάται «όχι τους Εβραίους, είναι βέβαιο, αλλά τον εαυτό του, τη συνείδησή του, την ελευθερία του, τα ένστικτά του, τις ευθύνες του, τη μοναξιά, την αλλαγή, την κοινωνία και τον κόσμο -τα πάντα εκτός από τους Εβραίους», δήλωσε ο Σαρτρ. Προσθέτοντας, «Αν δεν υπήρχε ο Εβραίος, ο αντισημίτης θα τον είχε εφεύρει».

Ο αντισημιτισμός συμβαδίζει με την αντιδημοκρατική πολιτική, ειδικά στην Ευρώπη και στη Βόρεια Αμερική, καθώς και με συνωμοσιολογικούς μύθους, οι οποίοι παρουσιάζουν υπεραπλουστευμένες ημιαλήθειες και διαβρώνουν τον βασικό ιστό της κοινωνίας μας.

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, είδαμε μια αύξηση στα αντισημιτικά περιστατικά και στη διαστρέβλωση του Ολοκαυτώματος. Για παράδειγμα, οι Εβραίοι κατηγορήθηκαν ότι δημιούργησαν τον ιό ή ότι επωφελήθηκαν οικονομικά απ' αυτόν, καθώς και πράξεις των αντιεμβολιαστών που έβαζαν το «κίτρινο αστέρι» στο πέτο τους, ή ότι συγκρίνουν την εμπειρία του εγκλεισμού στη διάρκεια της πανδημίας με αυτήν την Άννας Φράνκ.

Οι θεωρίες συνωμοσίας αναπτύσσονται σε τμήματα του εκλογικού σώματος που στερούνται κριτικής σκέψης και έχουν ελλείψεις στην παιδεία. Δεν είναι σύμπτωση ότι οι άνθρωποι που εκφράζουν αντισημιτικές ιδέες ανήκουν σε αντιεμβολιαστικά κινήματα ή υποστηρίζουν αντιφιλελεύθερα και αντιδημοκρατικά καθεστώτα. Από αυτή την άποψη, ο

αντισημιτισμός δεν στοχεύει πρωτίστως τους Εβραίους, ειδικά στην Ευρώπη όπου αντιπροσωπεύουν μια μικρή μειονότητα.

Μπορούμε επίσης να διακρίνουμε μία απ' ευθείας σύνδεση μεταξύ των θεωριών συνωμοσίας και της παραπληροφόρησης, που συχνά διαδίδονται μέσω διαδικτύου, αλλά και της βίας. Δυστυχώς, στις μέρες μας άνθρωποι πέφτουν θύματα επιθέσεων με αντισημιτικά κινήτρων και ορισμένοι χάνουν ακόμα και τη ζωή τους, σε διάφορες πόλεις του κόσμου από το Μπάφαλο στη Νέα Υόρκη έως το Χάλε στη Γερμανία.

Όταν δεν ελέγχεται, ο αντισημιτισμός δημιουργεί προκαταλήψεις και διακρίσεις κατά διαφόρων ομάδων εντός μίας κοινωνίας και απειλεί το κράτος δικαίου, αλλά και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ενθαρρύνει επίσης τη μισαλλοδοξία, από όπου και αν αυτή προέρχεται.

Οι πρέσβεις, οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων, οι ακαδημαϊκοί και άλλοι παγκόσμιοι ηγέτες που θα βρεθούν στη Στοκχόλμη θα συζητήσουν σίγουρα για τις τρέχουσες εκφάνσεις του αντισημιτισμού και για τους αποτελεσματικότερους τρόπους αντιμετώπισής του σε συνέχεια των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν τον Οκτώβριο του 2021, στο Διεθνές Φόρουμ του Μάλμε για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος και την Καταπολέμηση του Αντισημιτισμού.

Είναι βέβαιο, ότι έκτοτε έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος. Για παράδειγμα, η πρώτη Στρατηγική της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και την προώθηση της εβραϊκής ζωής, καθώς και το Σχέδιο Δράσης κατά του αντισημιτισμού του Ειδικού Απεσταλμένου του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία, παρουσιάζουν ενέργειες που θα πρέπει να εφαρμοστούν χωρίς καθυστέρηση.

Τροφοδοτούμενος από τις θεωρίες συνωμοσίας και υποστηριζόμενος από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ο σημερινός αντισημιτισμός δεν δείχνει σημάδια υποχώρησης. Είναι επιτακτική η ανάγκη να εξαλείψουμε τον ρατσισμό και την μισαλλοδοξία μια για πάντα, ενημερώνοντας τους πολίτες για τις σημαντικές αξίες της δημοκρατίας και της ανεκτικότητας.

Δεν έχουμε χρόνο για χάσιμο.